

приемаха много повърхностно древността. Погледа имъ бѣше взрѣнъ и очарованъ отъ среднитѣ вѣкове. Идеалтъ на класичността тѣ получиха отъ тази епоха. Ала въ среднитѣ вѣкове този идеалъ бѣше получилъ по-другъ видъ, не античенъ, а християнско-средневѣковенъ, — схоластиченъ. Новиятъ идеалъ, християнството, създаде нови изисквания за човѣшкия духъ, уби оформения и вече узрѣлъ идеалъ на класичността и създаде нова необходимостъ. Християнскиятъ идеалъ въ духоветѣ на средновѣковието не бѣше още напълно узрѣлъ и трѣбваше да се дири подпора, а тя бѣ вече създадена у древнитѣ. Сега тази опора трѣбваше да просъществува, но вече въ новъ видъ, въ вида на средновѣковната схоластика.

Ето защо романтицитѣ, които трѣгнаха да търсятъ смисъла на живота въ среднитѣ вѣкове, несъзнаваха, че въ сжщностъ, тѣ търсятъ до голѣма степенъ, античния идеалъ. Но понеже той не съществува въ среднитѣ вѣкове, не можа да просъществува и въ духоветѣ имъ. Фосколо прескочи средневѣковието и потърси направо античността. Байронъ, който се посвети изключително на среднитѣ вѣкове, заедно съ Югъ и съ испанскитѣ романтици, начело съ Еспронседа и Сорилъя, заедно съ Новалисъ, Хюлдерлинъ и Хайне, които направиха отъ този идеалъ екстатично чувствуване; — Гьоте, съ цѣлата плеада романтици; Кийтсъ и инъи, Леопарди и Шелли и дори Пушкинъ, които изразиха, — единтъ тоя античенъ, средневѣковенъ блѣнъ, другитѣ — купнежтъ къмъ животъ, — не можеха да създадатъ идеала на новото човѣчество. Въобще, тѣ не създадоха единъ идеалъ, а блѣнъ, купнежъ по идеалъ. У Фосколо тоя идеалъ бѣше ясенъ и озаренъ отъ всички страни отъ слънцето на античността.

Тази, ако можемъ да кажемъ, идеалистична несъстоятелностъ на поетитѣ отъ романтичната епоха, ги правеше да не бждатъ нито романтици, нито класици, — да бждатъ и едното и другото, следователно, да не бждатъ никжде. Фосколо бѣше класикъ въ пѣленъ смисълъ. Той живѣе само въ своята античностъ и то не съзерцателно, а активно. Въ своитѣ философски възгледи той е твърде много съвремененъ, дори модеренъ, обаче, въ сжщността на своя духовенъ животъ Фосколо е класикъ. Тука се корени и величието му. Той единственъ успѣ да се издигне надъ своя собственъ песимизмъ, да побѣди собствената си романтика чрезъ класичния идеалъ. Ортисъ е представител на човѣка, който търси миналото въ сегашното, безъ да притежава въ себе си нито едното, нито другото. Ортисъ, съ цѣлата реторика на сантиментализма си, е човѣкъ на разума, декар-